

МУЛЬТФІЛЬМИ ЯК МУЛЬТИМЕДІЙНИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Чемоніна Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти (Бердянський державний педагогічний університет), Україна

Згідно з новим Державним стандартом початкової освіти однією з ключових компетентностей, яких має набути дитина молодшого шкільного віку, є спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами, що передбачає вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів), здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час, а також усвідомлення ролі ефективного спілкування [1]. Загальновідомо, що формою спілкування людей засобами мови вважається мовлення. Саме воно виступає основою розумової діяльності. Уміння учнів початкової школи порівнювати, класифікувати, систематизувати, узагальнювати, вирізнити конкретне з-поміж загального формуються через мовлення, зокрема зв'язне. Рівень його розвитку залежить від багатьох чинників, серед яких важливе місце займають засоби навчання, зокрема мультимедійні. Ураховуючи вікові особливості дітей зазначеного вище віку, переконані, що одним із доцільних засобів мультимедіа, який сприятиме розвитку зв'язного мовлення молодших школярів, є мультфільми – один із жанрів сучасного кінематографічного мистецтва. Згідно зі словником іншомовних слів Мельничука мультфільм – це фільм, створений методом мультиплікації [2]. І хоча цей медіапродукт, як правило, за часом демонстрації є короткотривалим, проте його роль у становленні особистості учня початкової школи не можна недооцінювати: разом із мультиплікаційними героями діти вчаться «вибудовувати» міжособистісні відносини, здобувають нові знання, розвиваються соціально тощо. Усі названі процеси передбачають наявність мовленнєвої компетентності, на розвиток якої має бути спрямована спільна робота вчителя й молодших школярів на уроках мови.

Наведемо кілька прикладів використання мультфільмів на уроках української мови в 4 класі. Так, формуванню вмінь конструювати текст, редагувати його, сприяють вправи на складання ділових паперів (запрошення, оголошення, лист другові тощо), як-от: Завдання 1 Пригадайте, що вам відомо про лист. Які правила написання листа ви знаєте? Перевірте свої знання за допомогою мультфільму «Лист для бабусі» із серії «Мудрі казки тітоньки Сови» [3]. Уявіть, що ви відпочиваєте в літньому оздоровчому таборі. Користуючись зразком, поданим у підручнику, напишіть листа своїм рідним. Ще одним видом

вправ, спрямованих на мовленнєвий розвиток учнів, є написання творів. Цей вид діяльності передбачає наявність формальних умінь (збирання та систематизація матеріалу, логіка висловлювання, вибір словесно-образних засобів, побудова речень і тексту), рівень сформованості яких дозволяє учасникам освітнього процесу висловити свої думки з обраної теми. Наприклад: Завдання 2 Подивіться мультфільм «Легендарні обереги» із серії «Це наше і це твоє» за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=ahqQCzpHpeg> [4]. Які ще обереги українців вам відомі? Об'єднайтеся у групи. Складіть текст про відомі вам обереги українського народу: 1 група – «Рушник»; 2 група – «Вишиванка»; 3 група – «Писанка». Завдання 3 Подивіться мультфільм «Справжній друг» із серії «Мудрі казки тітоньки Сови» [5]. За результатами перегляду напишіть твір-міркування «Хто є справжнім другом?». Працюючи над текстом твору, дотримуйтесь його структури: твердження (Я вважаю, що... На мою думку, ...) – доказ або доведення (Тому що... Наприклад, ...) – висновок (Отже, ...). Які речення доцільно використовувати в такому творі? Отже, виконання молодшими школярами на уроках української мови подібних вправ впливає на їх мовленнєвий розвиток. Наявність мультимедійного складника завдань (мультфільму) забезпечує мотивацію учнів до навчання, формуванню вмінь будувати зв'язні висловлювання, креативно мислити, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати зміст медіапродукції та використовувати його для збагачення власного досвіду тощо.

Список літератури

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvavnovyj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/> (дата звернення 07.03.2019). <http://slovopedia.org.ua/42/53404/286489.html>
2. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. URL: <http://slovopedia.org.ua/42/53392-0.html> (дата звернення 06.03.2020).
3. Лист для бабусі: Мудрі казки тітоньки Сови. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=5GXkKGrauMA> (дата звернення 07.03.2020).
4. Легендарні обереги: Це наше і це твоє. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ahqQCzpHpeg> (дата звернення 09.03.2020). Справжній друг:
5. Мудрі казки тітоньки Сови. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=bMXgERqnu7c> (дата звернення 07.03.2020).